

*Szkolny Program
Profilaktyki*

Obowiązujący w latach 2007 - 2011

*Szkoła Podstawowa im. Króla Jana III Sobieskiego
w Zabrze*

1. PODSTAWY PRAWNE

Szkoły i placówki opiekuńczo-wychowawcze, wspierając rozwój dzieci i młodzieży, mają również za zadanie ochronę zdrowia i stworzenie warunków do zdobycia wiedzy i umiejętności służących do przeciwdziałania wszystkiemu, co zagraża zdrowiu i bezpieczeństwu.

Prawo do włączania zagadnień dotyczących profilaktyki w wychowanie dają szkołom następujące rozporządzenia i ustawy:

1. Konstytucja RP z 02.04.1997 r (Dz. U. Nr 78, poz. 483).
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez zgromadzenie ONZ dnia 20.11.1989r; ratyfikowana przez Polskę 30.09. 1991r. (Dz. U. Nr 120, poz. 526).
3. Ustawa z dnia 7 września 1991r . o systemie oświaty, z późniejszymi zmianami z 21 stycznia, 18 lutego 2000r. i 23 sierpnia 2001r.
4. Statut Szkoły.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. (Dz. U. z 2003r. Nr 11, poz. 114)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 35, poz. 230 z p. zm.), nowelizacja z dnia 12 września 1996r. (Dz. U. nr 127, poz. 539)
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. nr 10, poz. 55, z 1997r. nr 88, poz. 554 i nr 121, poz. 770 oraz z 1999r. nr 96, poz. 1107)
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. nr 111, poz. 535), z późniejszymi zmianami opublikowanymi w (Dz. U. nr 113, poz. 732)
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. nr 75, poz. 468)

2. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO

1. Wykorzystane narzędzia badawcze mające na celu diagnozę niepożądanych zachowań uczniów:

- a) ankieta dla uczniów
- b) obserwacja zachowania uczniów
- c) rozmowy z rodzicami i uczniami

- d) analiza dokumentacji szkolnej
 - dzienniki lekcyjne
 - dziennik pedagoga szkolnego
 - dokumentacja uzupełniająca pedagoga szkolnego
- e) wywiady z wychowawcami klas, nauczycielami i personelem szkoły
- 2. Analiza otrzymanych wyników, ustalenie mocnych stron oraz głównych obszarów zagrożenia
- 3. Modyfikacja Szkolnego Programu Profilaktyki, opracowanie działań interwencyjnych i wyznaczenie osób odpowiedzialnych za ich realizację.
- 4. Zebrane materiały i obserwacje społeczności uczniowskiej pozwoliły wyłonić następujące obszary problemowe:
 - a) wulgaryzmy
 - b) wagary
 - c) palenie papierosów
 - d) zachowania agresywne
- 5. Profilaktyczne działania szkoły mające na celu eliminację wyodrębnionych problemów:
 - nauczyciele realizują wszystkie zagadnienia z zakresu profilaktyki na godzinach wychowawczych, zaplanowanych na dany rok szkolny.
 - realizację zadań z zakresu Szkolnego Programu Profilaktyki należy wspomagać poprzez udział specjalistów, doskonalenie merytoryczne i dydaktyczne nauczycieli w prowadzeniu zajęć profilaktycznych poprzez udział w różnych formach doskonalenia.
 - uwzględnić w Szkolnym Programie Profilaktyki treści spójne z oczekiwaniami uczniów, rodziców i nauczycieli.
 - zapewnić wszystkim uczniom poczucie bezpieczeństwa w szkole poprzez:
 - lepszy nadzór nauczycieli dyżurujących,
 - realizację tematyki o tolerancji, poszanowaniu godności i odmienności człowieka,
 - niwelowanie przejawów przemocy wśród dzieci i młodzieży.
 - włączyć Rodziców do aktywnego udziału w realizacji zadań wynikających ze Szkolnego Programu Profilaktyki.
 - uwzględnić w Szkolnym Programie Profilaktyki problematykę wynikającą z interwencji pedagoga szkolnego i opinii wydawanych o uczniach do Sądu.
 - organizować więcej spotkań edukacyjnych dla Rodziców.

- uwzględnić w treściach Szkolnego Programu Profilaktyki zagadnienia związane z bezpieczeństwem dzieci w czasie wolnym (ferie, wakacje itp.)
- w związku z niepokojącymi informacjami uzyskanymi w trakcie ewaluacji należy zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę uzależnień dotyczącą palenia papierosów i picia alkoholu.

3. CHARAKTERYSTYKA I STRUKTURA PROGRAMU

- Aktualna podstawa programowa oraz podstawa prawna zobowiązuje nas do integracji procesu nauczania oraz rozwijania umiejętności społecznych naszych uczniów. Program profilaktyki jest znakomitą okazją realizacji społecznych zadań w naszej szkole. Kładzie nacisk na wspomaganie rozwoju emocjonalnego i intelektualnego ucznia. Przyczynia się do integracji zadań, treści i osiągnięć języka polskiego, historii, wiedzy o społeczeństwie, przyrody, wychowania fizycznego, religii. Program profilaktyki jest uzupełnieniem, wsparciem, a także poszerzeniem Szkolnego Programu Wychowawczego.
- Autorzy programu podzielili zadania do realizacji na te, które obejmują całą społeczność szkolną oraz przeznaczone dla uczniów z grupy o podwyższonym ryzyku. Zaplanowali również spójne zadania dla rodziców i nauczycieli.
- Program Profilaktyki obejmuje również obszary problemowe wskazane przez środowisko szkolne podczas diagnozy i ewaluacji działań profilaktycznych realizowanych w latach 2004-2007.
- Program kreuje postawy: patriotyczną, odpowiedzialności, tolerancji i asertywną.
- Działalność profilaktyczna szkoły pozostaje w ścisłym związku z działalnością profilaktyczną w środowisku lokalnym, gdyż środowisko odgrywa ważną rolę w kształtowaniu osobowości ucznia. Odgrywa wielką rolę w kreowaniu postaw moralnych oraz w przygotowaniu wychowanków do właściwych wyborów życiowych. Aby profilaktyka odniosła właściwy skutek, szkoła współpracuje z następującymi instytucjami:

a) placówki kulturalno-oświatowe;

- uczestnictwo w spektaklach teatralnych o charakterze profilaktycznym,
- udział w konkursach organizowanych przez placówki kulturalno-oświatowe,

b) placówki oświatowo - opiekuńcze (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Zespół Interwencji Kryzysowej);

- pomoc uczniom z trudnościami w zachowaniu i nauce,
- pomoc dzieciom z rodzin uzależnionych i patologicznych,
- udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej,
- udział w prelekcjach organizowanych przez psychologów, pedagogów i innych specjalistów,

c) wymiar sprawiedliwości (sąd, kuratorzy i policja);

- współpraca z kuratorem,
 - udział w zajęciach prowadzonych przez policję na temat przeciwdziałania agresji, przestępczości.
- **Adresatami programu** są uczniowie, nauczyciele i rodzice.
 - **Realizatorami Szkolnego Programu Profilaktyki** są nauczyciele wspierani przez specjalistów i rodziców.
 - Należy również podkreślić, że program zawiera propozycje metod i technik, które zapewnią nauczycielowi znaczne ułatwienie i swobodę realizacji.

4. CELE GŁÓWNE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

- *Stworzenie optymalnych warunków bezpieczeństwa i rozwoju uczniów poprzez przekazywanie wiedzy, ćwiczenie umiejętności i kształtowanie postaw.*
- *Wspomaganie ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu stylowi życia.*
- *Ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój.*
- *Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi ucznia i jego zdrowemu życiu.*

5. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Adresaci działań profilaktycznych nabędą należytą wiedzę i umiejętności w trakcie realizacji programu.

A. UCZNIOWIE

- nabywają praktyczne umiejętności umożliwiające samostanowienie i obronę własnych praw, ze szczególnym uwzględnieniem asertywności
- integrują się ze społecznością szkolną oraz promują działania związane ze zdrowym stylem życia

- są przygotowywani do wystąpień publicznych
- posiadają umiejętność podejmowania decyzji i realizacji własnych pomysłów
- zdobywają umiejętność efektywnej komunikacji oraz radzenia sobie ze stresem
- zdobywają umiejętność negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów
- zdobywają umiejętność poszukiwania, porządkowania i wykorzystania informacji z różnych źródeł
- uczą się budować pozytywny obraz swojej osoby
- pogłębiają i wzmacniają naturalne systemy wsparcia tj.: koleżeństwo, przyjaźń, zaufanie, uczciwość i tolerancję
- zdobywają wiedzę i nabywają umiejętności dotyczące zdrowia fizycznego, psychicznego, społecznego.
- rozwijają takie umiejętności interpersonalne, jak: mówienie „nie” w sytuacjach nacisku grupowego, otwartość, empatia, rozładowywanie napięć i budowanie relacji z ludźmi
- zdobywają umiejętność rozwiązywania problemów określając różnice zdań, akceptując różnice, poszukując rozwiązań
- są przygotowywani do radzenia sobie z trudnościami wieku młodzieńczego
- uczniowie używający alkoholu, nikotyny poznają sposoby uzyskania pomocy w specjalistycznych ośrodkach i grupach samopomocowych
- podnoszą świadomość odnośnie skutków używania alkoholu i nikotyny
- zdobywają wiadomości o alternatywnych sposobach życia spędzania wolnego czasu
- zdobywają umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz przemocą z zewnątrz

B. RODZICE

- poznają motywy sięgania młodzieży po środki uzależniające
- zdobywają wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na funkcjonowanie organizmu
- poznają sposoby rozpoznawania, czy ich dziecko zażywa środki psychoaktywne
- poznają możliwości i miejsca pomocy dla osób uzależnionych
- otrzymują wsparcie wychowawców i pozostałych nauczycieli w procesie wychowania dzieci
- prezentują prawidłowe wzorce zachowań

C. NAUCZYCIELE

- są wzorem dla uczniów
- rozwijają umiejętność dobrej współpracy nauczyciele - rodzice, nauczyciele - uczniowie,
- potrafią rozpoznawać wczesne objawy uzależnienia
- poznają sposoby interwencji w sytuacjach spożywania przez uczniów alkoholu czy zażywania narkotyków
- potrafią postępować w kontaktach z uczniami z taki sposób, aby nie wyzwałać w nich złości, przekory i bezradności
- integrują społeczność szkolną oraz promują działania związane ze zdrowym stylem życia

6. PRZEWIDYWANE EFEKTY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH

UCZNIOWIE:

- zmniejszenie przypadków zachowań agresywnych, przejawów przemocy oraz ulegania negatywnym wpływom otoczenia,
- zmniejszenie zagrożenia sięgania po środki uzależniające,
- wzrost zainteresowania ofertą zajęć pozalekcyjnych,
- poprawa relacji uczeń-nauczyciel, uczeń- rodzic,
- wzbogacenie w wiedzę z zakresu profilaktyki,
- zmniejszenie zjawiska pojedynczych jak i notorycznych ucieczek z lekcji,
- zwiększenie świadomości w zakresie swoich praw i obowiązków,
- eliminowanie zjawiska wulgaryzmów.

NAUCZYCIELE:

- poprawa relacji nauczyciel-uczeń, nauczyciel-rodzic,
- wzbogacenie w wiedzę z zakresu profilaktyki,
- prezentowanie prawidłowych wzorców zachowań,
- konsekwentne stosowanie ustalonych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych ,
- stosowanie wniosków i zaleceń PPP w procesie edukacyjnym ucznia,
- systematyczna kontrola obowiązku szkolnego wychowanków.

RODZICE:

- wzbogacenie w wiedzę z zakresu profilaktyki,
- poprawa relacji rodzic-nauczyciel, rodzic-dziecko,

- większy udział w określaniu kierunków działań profilaktycznych oraz rozwoju szkoły,
- prezentowanie prawidłowych wzorców zachowań,
- zwiększenie świadomości w zakresie swoich praw i obowiązków.

7. TREŚCI PROGRAMU PROFILAKTYKI

UCZNIOWIE:

- urzeczywistnianie wartości i przestrzeganie norm społecznych
- uczenie najważniejszych umiejętności psychologicznych i społecznych np.: umiejętności radzenia sobie ze stresem, nawiązywania i podtrzymywania dobrych kontaktów z ludźmi, odpierania presji otoczenia i grupy rówieśniczej itp.
- motywowanie do podejmowania osobistych wyborów i postanowień przez uczniów
- uczenie sposobów kulturalnego spędzania czasu wolnego
- przekazanie wiedzy o konsekwencjach zachowań ryzykownych

RODZICE:

- podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych rodziców
- współudział rodziców w określaniu kierunków działań profilaktycznych
- współudział rodziców przy rozwiązywaniu konfliktów klasowych i szkolnych
- pomoc rodzicom w rozwiązywaniu problemów dziecka

NAUCZYCIELE:

- prezentowanie prawidłowych wzorców zachowań przez nauczycieli i innych pracowników szkoły
- podnoszenie wiedzy i doskonalenie kompetencji wychowawczych nauczycieli
- rozwijanie umiejętności dobrej współpracy nauczyciele- rodzice- uczniowie
- stosowanie procedur postępowania i metod współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci przestępczością i demoralizacją.

8. a. REALIZACJA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH WŚRÓD CAŁEJ SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ

Przekazywanie wiedzy, ćwiczenie umiejętności i kształtowanie postaw.

Lp.	CEL OPERACYJNY	ZADANIA DO REALIZACJI	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	UWAGI
ROZWÓJ EMOCJONALNY					
1.	Uczeń rozpoznaje i nazywa uczucia i emocje swoje oraz innych.	1. Wzbogacanie wiedzy i umiejętności praktycznych dotyczących: a) wyrażania własnych uczuć i emocji b) sposobów rozładowywania emocji c) rozpoznawania emocji innych ludzi d) źródeł agresji	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia psychoedukacyjne	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog - specjaliści np. psycholog, terapeuta	
2.	Uczeń pogłębia i wzmacnia naturalne systemy wsparcia: koleżeństwo, przyjaźń, zaufanie i uczciwość.	1. Analizowanie pozytywnych i negatywnych zachowań. 2. Integrowanie zespołów klasowych.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia psychoedukacyjne - przedsięwzięcia klasowe i szkolne	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog - specjaliści np. psycholog, terapeuta - SU	
3.	Uczeń radzi sobie ze stresem w sytuacjach trudnych.	1. Kształcenie umiejętności opanowywania tremy przed wystąpieniami publicznymi. 2. Zapoznanie uczniów z ćwiczeniami relaksacyjnymi.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia psychoedukacyjne - zajęcia świetlicowe - utoprezentacje - konkursy, olimpiady - turnieje - zawody sportowe	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog - specjaliści np. psycholog, terapeuta - SU - wychowawca świetlicy	
4.	Uczeń wie, co to są zachowania asertywne.	1. Kształtowanie postaw asertywnych. 2. Ćwiczenia praktyczne mające na celu kształcenie umiejętności odmawiania.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia psychoedukacyjne - zajęcia świetlicowe - modelowanie zachowań poprzez przykład dorosłych	- dyrekcja - nauczyciele - wychowawcy - pracownicy administracji i obsługi	

ROZWÓJ INTELEKTUALNY

1.	Uczeń rozwija swoje zainteresowania i mocne strony.	1. Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych i kołach zainteresowań. 2. Stwarzanie możliwości do przygotowywania i realizowania projektów.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia świetlicowe - zajęcia pozalekcyjne - koła zainteresowań - przedsięwzięcia szkolne - turnieje - konkursy - olimpiady - zawody sportowe	- dyrekcja - nauczyciele - wychowawcy - opiekunowie kół zainteresowań	
2.	Uczeń planuje swój wolny czas.	1. Promowanie aktywnych form wypoczynku. 2. Wdrażanie uczniów do korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia pozalekcyjne - koła zainteresowań	- wychowawcy - nauczyciele	
3.	Uczeń umiejętnie korzysta ze źródeł informacji.	1. Kształcenie umiejętności szybkiego i świadomego pozyskiwania informacji z TV, komputera, Internetu, czasopism oraz książek.	- zajęcia dydaktyczne - korzystanie ze zbiorów biblioteki szkolnej - zajęcia edukacyjne w bibliotece szkolnej - zajęcia z wychowawcą - zajęcia świetlicowe	- nauczyciele - wychowawcy - nauczyciel bibliotekarz - wychowawca świetlicy	
4.	Uczeń planuje swoją przyszłość.	1. Wyposażenie uczniów w wiedzę z zakresu orientacji zawodowej.	- prezentacje ogłoszeń ofert szkół gimnazjalnych na tablicach informacyjnych - „Dni otwarte”- organizowane przez szkoły gimnazjalne - spotkania z przedstawicielami szkół gimnazjalnych dla klas VI	- dyrekcja - nauczyciele - wychowawcy - pedagog	

ROZWÓJ SPOŁECZNY

1.	Uczeń jest członkiem społeczności szkolnej.	1. Zapoznanie uczniów klas I z koleżankami i kolegami. 2. Zapoznanie uczniów z nazwiskami nauczycieli i pracowników administracji i obsługi.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia integracyjne w zespołach klasowych	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog	
----	---	---	--	--	--

2.	Uczeń zna rozkład sal lekcyjnych, gabinetów oraz innych ważnych miejsc w budynku szkolnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów klas I z miejscami, które powinni znać w szkole: <ol style="list-style-type: none"> a) gabinet dyrektora b) sekretariat c) gabinet pielęgniarki d) gabinet pedagoga e) sale lekcyjne f) stołówka/świetlica g) sala gimnastyczna h) wyjścia ewakuacyjne 	- zajęcia z wychowawcą	- wychowawcy	
3.	Uczeń zna swoje obowiązki i prawa, przestrzega ich i broni.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z dokumentami szkoły: <ol style="list-style-type: none"> a) Statutem b) WSO c) Regulamin Szkolny 2. Wprowadzenie ważnych fragmentów dokumentów opisujących prawa dziecka i człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - apele - prezentacje dokumentów w bibliotece - prezentacje dokumentów w salach przedmiotowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele 	
4.	Uczeń posiada podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu komunikowania się.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształcenie umiejętności negocjacji, dyskusji i prowadzenia rozmowy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - zajęcia świetlicowe - modelowanie zachowań poprzez przykład dorosłych. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja - nauczyciele - wychowawcy - pracownicy administracji i obsługi 	
5.	Uczeń potrafi współdziałać w zespole.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie imprez i uroczystości szkolnych. 2. Kształcenie umiejętności pracy w grupach i zespołach jako formy realizacji zadań na zajęciach edukacyjnych, pozalekcyjnych i kołach zainteresowań. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - koła zainteresowań - zajęcia pozalekcyjne - imprezy i uroczystości szkolne 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele 	

6.	Uczeń rozumie znaczenie pojęcia tolerancja i potrafi być tolerancyjny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z pojęciem tolerancja. 2. Kształcenie umiejętności odróżniania opinii od faktów. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele 	
7.	Uczeń zna tradycje narodowe, regionalne i kulturowe.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wpajanie szacunku dla tradycji narodowych. 2. Kształcenie nawyku kulturalnego zachowania się wobec symboli narodowych. 3. Rozwijanie więzi z regionem. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - zajęcia dydaktyczne - apele - uroczystości - modelowanie zachowań poprzez przykład dorosłych 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja - wychowawcy - nauczyciele - opiekun poczty sztandarowego 	
8.	Uczeń dba o bezpieczeństwo swoje i innych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa w szkole i poza nią. 2. Kształcenie umiejętności bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. 3. Wyposażenie uczniów w wiedzę nt. bezpiecznego spędzania wolnego czasu. 4. Poznanie wybranych zasad udzielania pierwszej pomocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z wychowawcą - spotkania - z przedstawicielami policji - spotkania - z przedstawicielami straży miejskiej - apele - zajęcia dydaktyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor - wychowawcy - nauczyciele - pracownicy administracji i obsługi - pielęgniarka szkolna 	
9.	Uczeń posiada wiedzę nt. HIV/AIDS, potrafi przyjąć postawę tolerancji i akceptacji wobec osób żyjących z HIV i chorych na AIDS.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z prawdami i mitami nt. HIV/AIDS 2. Uświadczenie dzieciom powszechności problemu HIV/AIDS 3. Kształtowanie wśród dzieci postawy tolerancji i akceptacji dla osób żyjących z HIV i chorych na AIDS 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze - lekcje przyrody - zajęcia z wychowania do życia w rodzinie - gazetki informacyjne - kalendarium ofiar AIDS - akcje plakatowe 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor - pedagog - wychowawcy - nauczyciel przyrody - opiekun szkolnego koła PCK 	

Ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka

Lp.	CEL OPERACYJNY	ZADANIA REALIZACJI	DO	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	UWAGI
WULGARYZMY						
1.	Uczeń zna zasady właściwego zachowania w różnych sytuacjach i miejscach w szkole i poza szkołą	Zapoznanie uczniów z zasadami savoir - vivre oraz z zasadami zachowania zawartymi w Regulaminie Szkolnym.		- ajęcia edukacyjne w klasach - odelowanie zachowania uczniów poprzez przykład dorosłych	- nauczyciele, - wychowawcy, - pracownicy adm. szkoły, - pedagog	
2.	Uczeń stosuje na co dzień podstawowe kanony zachowania	Analiza zachowań uczniów w szkole i poza szkołą		- ajęcia z wychowawcą, poświęcone analizie zachowań własnych uczniów	- wychowawcy - pedagog szkolny - samorząd uczniowski - nauczyciele poloniści	
3.	Uczeń reaguje na wulgarne zachowania innych	<ol style="list-style-type: none"> Rozwijanie umiejętności empatii, zachowań asertywnych, Rozwijanie umiejętności komunikowania się, Mobilizowanie nauczycieli, rodziców i pracowników szkoły do każdorazowego reagowania na wulgaryzmy uczniów wg określonych procedur Dostarczanie przez nauczycieli pozytywnych wzorców w zakresie kultury słowa, stała kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych uczniów na wszystkich zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych. 		<ul style="list-style-type: none"> - ajęcia psychoedukacyjne na następujące tematy: <ul style="list-style-type: none"> • zasady komunikacji interpersonalnej, • asertywność na co dzień • jak rozwiązywać konflikty - Konkursy na krótkie formy literackie. - Spotkania z twórcami, przedstawicielami życia kulturalnego regionu. 	- wychowawcy, - pedagog - wszyscy nauczyciele - nauczyciele poloniści - wychowawcy świetlicy - psycholog	

4.	Uczeń rozumie, że z agresją można sobie poradzić, przeciwdziałać jej i rozładować we właściwy sposób, a skutki stresu znacznie złagodzić.	1. Wulgaryzm jako przejaw agresji i stresu. 2. Kształcenie umiejętności zastępowania wulgaryzmów innymi, społecznie akceptowanymi formami zachowania.	- lekcje wychowawcze -mechanizmy powstawania agresji i stresu; rola postawy asertywnej.	- wychowawcy	
5.	Uczeń nazywa i rozróżnia postawy uważane powszechnie za właściwe lub niewłaściwe, dostrzega istotne różnice.	Zapoznanie uczniów z pojęciem kultury osobistej.	- lekcje wychowawcze na temat: „Czym charakteryzuje się człowiek kulturalny.”	- wychowawcy	
6.	Uczeń wie co to są eufemizmy, umie je zastosować w różnych sytuacjach.	1. Kształcenie umiejętności ucznia w zakresie funkcjonowania w środowisku szkolnym bez wulgaryzmów. 2. Uświadomienie uczniom zjawiska ubożenia języka przez stosowanie wulgaryzmów.	- zajęcia dydaktyczne nt. roli eufemizmów w wyrażaniu uczuć negatywnych. - próba wyszukania własnych sposobów na zastąpienie wulgaryzmów innymi sformułowaniami	- wychowawca we współpracy z nauczycielem polonistą	
7.	Uczeń spostrzega różnicę w sposobie wyrażania emocji w grupie rówieśniczej, w rodzinie i przez osoby uznawane powszechnie za autorytety.	Uświadomienie wpływu rodziny, grupy rówieśniczej i mediów na język ucznia.	- lekcje wychowawcze na temat: „ Jak ludzie wyrażają emocje.” - zajęcia świetlicowe	- wychowawcy - wychowawcy świetlicy	
WAGARY					
1.	Uczeń zna zagrożenia występujące podczas wagarów	1. Wyeliminowanie zjawiska pojedynczych jak i notorycznych ucieczek z lekcji. 2. Wyróżnienie nawyku rezygnacji z wagarów. 3. Pomoc w nauce. 4. Podjęcie działań, które pozwolą uniknąć represjonowania ucznia.	- zajęcia z wychowawcą - zajęcia psychoedukacyjne - zajęcia wyrównawcze - konsultacje indywidualne z nauczycielem przedmiotu	- wychowawcy - nauczyciele - pedagog	

2.	Uczeń potrafi radzić sobie ze stresem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów ze sposobami radzenia sobie ze stresem. 2. Wzmocnienie poczucia własnej wartości. 3. Łagodzenie napięć związanych ze stosunkami na płaszczyźnie nauczyciel-uczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze nt. „Stres pod kontrolą” – sposoby radzenia sobie ze stresem - rozmowy indywidualne, konsultacje z pedagogiem szkolnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog szkolny 	
3.	Uczeń współuczestniczy i współorganizuje życie szkoły	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaangażowanie uczniów w sprawy szkoły. 2. Zwiększenie poziomu atrakcyjności zajęć. 3. Mobilizowanie do aktywności własnej na terenie szkoły i w środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> - udział uczniów w przedsięwzięciach szkolnych - organizacja atrakcyjnych zajęć dydaktycznych i wychowawczych z zastosowaniem metod aktywizujących - zachęcanie do podejmowania i wspierania wszelkich inicjatyw dzieci - działalność charytatywna w szkole i w środowisku - współpraca z organizacjami młodzieżowymi - promocja działalności uczniów w kołach i organizacjach działających na terenie szkoły - nagradzanie aktywności uczniów we wszelkich formach aktywności społecznej - zachęcanie uczniów do prezentacji własnej wiedzy, umiejętności i osiągnięć w różnorodnych dziedzinach (konkursy, olimpiady, pokazy, wystawy) 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - pedagog, - opiekunowie SU - wszyscy nauczyciele - Rada Rodziców - opiekun poczty sztandarowego 	

4.	Uczeń zna podstawowe dokumenty szkolne określające warunki realizowania obowiązku nauki	Wyposażenie uczniów w wiedzę z zakresu prawa szkolnego.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia edukacyjne dla uczniów z zakresu praw i obowiązków ucznia - prezentacje informacji, dotyczących prawa szkolnego w gablotach szkoły i na stronie internetowej szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog - dyrekcja - wszyscy nauczyciele 	
5.	Uczeń ma pełną świadomość konsekwencji zaniedbań szkolnych	Konsekwentne stosowanie przyjętego w szkole system kar i nagród.	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczna analiza frekwencji i wyników w nauce - stały i systematyczny kontakt z rodzicami w zakresie wymiany informacji dotyczących sytuacji szkolnej dziecka 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy 	
6.	Uczeń potrafi dostrzegać potrzeby innych	Uwrażliwienie uczniów na potrzeby innych.	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja pomocy koleżeńskiej - organizacja pomocy psych.-ped. dla uczniów z trudnościami 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - pedagog - SU 	
PALENIE PAPIEROSÓW, SPOŻYWANIE ALKOHOLU					
1.	Uczeń potrafi rozpoznać wartości kształtujące życie człowieka.	Rozbudzenie autorefleksji na temat hierarchii wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze na temat: „Wartości w naszym życiu”, „Mój system wartości”. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele religii 	

2.	Uczeń zna bezpośrednio i odległe skutki stosowania używek, posiada wiedzę na temat środków uzależniających i związanych z nimi zagrożeń	Dostarczenie rzetelnych informacji uczniom na temat konsekwencji społecznych i prawnych palenia papierosów, picia alkoholu.	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze, prowadzone metodami aktywnymi na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami - konkursy wiedzy uczniów o uzależnieniach - nasilenie propagandy wizualnej (ulotki, plakaty) na temat uzależnień - pogadanki - filmy edukacyjne - drama, wyodrębnienie w bibliotece szkolnej i u pedagoga szkolnego biblioteczki związanej z tematyką zagrożeń zdrowotnych i patologii - spotkania profilaktyczne z przedstawicielem Policji 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagog - nauczycielka - wszyscy nauczyciele - przedstawiciele Policji 	wyc peda dyre wsz przedstawiciele
3.	Uczeń umie przeciwstawić się presji rówieśników, zna sposoby odmawiania	Zapoznanie uczniów z zasadami asertywności i kształtowanie postaw asertywnych.	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze na temat zachowań agresywnych i uległych - konsekwentne stosowanie systemu nagród i kar - praktyczne zastosowanie umiejętności odmawiania – zajęcia poprzez dramę 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele - pedagog 	wyc nauc

4.	Uczeń potrafi prowadzić zdrowy styl życia, wolny od nałogów.	Wskazanie uczniom alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego.	<ul style="list-style-type: none"> - regularne informowanie uczniów o ofercie kół zainteresowań, działających w szkole oraz z formami aktywności pozaszkolnej - imprezy okolicznościowe, (Wigilia, imieniny, Andrzejkki) - opracowywanie programów wycieczek szkolnych przy aktywnym udziale uczniów - wyjścia do kina, teatru, wystawy - zawody sportowe 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor - wychowawcy - opiekunowie kół - n-le w-f - wychowawca świetlicy 	
5.	Uczeń wie, gdzie zwrócić się o pomoc w sytuacji trudnej.	Stała informacja dla uczniów i rodziców na temat osób i instytucji udzielających pomocy pedagogiczno - psychologicznej	<ul style="list-style-type: none"> - tablica informacyjna dla uczniów oraz ulotki informacyjne - spotkania informacyjne z przedstawicielami poradni specjalistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog szkolny - dyrekcja 	
ZACHOWANIA AGRESYWNE					
1.	Uczeń zna przyczyny wybuchu agresji u siebie i u innych	Wyposażenie uczniów w wiedzę na temat agresji, jej przyczyn, skutków i sposobów reagowania na nią.	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów nt.: <ul style="list-style-type: none"> • agresja i jej przyczyny • zrozumieć siebie 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawca - pedagog 	
2.	Uczeń zna i stosuje sposoby rozładowywania negatywnych emocji	Zapoznanie uczniów z technikami relaksacji i innymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji.	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolny Dzień Sportu - działalność różnych sekcji sportowych – zajęcia sportowe dla uczniów jako forma wyładowania energii. - lekcje wychowawcze - zajęcia świetlicowe - indywidualne spotkania z pedagogiem, psychologiem - filmy edukacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - wychowawcy świetlicy, - pedagog, - psycholog 	

3.	Uczeń zna zasady rozwiązywania konfliktów drogą negocjacji	Rozwijanie umiejętności współdziałania i współżycia społecznego, w tym umiejętność mediacji, negocjacji i rozwiązywania konfliktów.	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje wychowawcze z zakresu komunikacji interpersonalnej - ćwiczenia w prowadzeniu negocjacji w sytuacjach konfliktowych 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog - wychowawcy klas - wychowawca świetlicy - nauczyciele przedmiotów 	
4.	Uczeń potrafi realizować się w pracy kół zainteresowań lub innej działalności pozytywnej w szkole lub poza nią.	Prowadzenie indywidualnych rozmów interwencyjno – ostrzegawczych z uczniami łamiącymi przepisy regulaminu szkoły.	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy indywidualne z pedagogiem – ustalanie przyczyn zachowań. - Wskazywanie możliwości zmiany negatywnych zachowań w działalność pozytywną na terenie szkoły lub poza szkołą - praca w organizacjach społecznych - udział w pracy kół zainteresowań - udział w konkursach - udział w akcjach charytatywnych 	<ul style="list-style-type: none"> - pedagog - wychowawcy - opiekunowie kół zainteresowań - opiekun SU 	

5.	1.	Uczeń potrafi sobie radzić w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu	1.	Uczni e dzieci i młodzież respektowania przepisów prawnych mających znaczenie dla zdrowia i życia ludzkiego.	- spotkania a z policją w celu: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznania uczniów z zasadami postępowania w wypadku doznania agresji lub przemocy • zaznajomienia z zasadami odpowiedzialności karnej za dokonanie czynów zabronionych 	- pedagog - dyrekcja - wychowawcy - policja - wszyscy pracownicy szkoły - wszyscy nauczyciele
	2.	Uczeń umie reagować na czynione zło, umie zapobiegać zachowaniom agresywnym (własnym i innych)	2.	Zapobieganie aktom wandalizmu w szkole, wdrażanie uczniów do poszanowania cudzej pracy na rzecz szkoły.	- rozgrywki sportowo rekreacyjne - lekcje wychowawcze związane z problematyka przemocy i agresji	
			3.	Uświadamianie uczniom szeroko rozumianych konsekwencji (osobistych, społecznych, prawnych) wynikłych z braku umiejętności kontroli własnych zachowań.	- materiały informacyjne, dotyczące miejsc, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacjach trudnych	
			4.	Zaszczerpienie idei fair play.	- dyscyplina w pełnieniu dyżurów nauczycielskich - konsekwencja w egzekwowaniu ponoszenia kosztów związanych z naprawą uszkodzonego mienia	

8. b. REALIZACJA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH WŚRÓD NAUCZYCIELI I INNYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY

Lp.	CEL OPERACYJNY	ZADANIA DO REALIZACJI	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	UWAGI
1.	Nauczyciele doskonalą swoją wiedzę na temat uzależnień	Systematyczne podnoszenie wiedzy i kompetencji w zakresie problematyki uzależnień.	Samokształcenie nauczycieli, doskonalenie wewnątrzszkolne, studiowanie literatury, prelekcje, warsztaty, kursy.	- dyrekcja, - wszyscy nauczyciele, - pedagog,	

2.	Nauczyciele znają metody pracy z uczniami z grupy ryzyka.	Podejmowanie profesjonalnych działań profilaktycznych i interwencyjnych w pracy indywidualnej z uczniem i grupą.	Godziny wychowawcze prowadzone metodami aktywnymi, realizacja programów profilaktycznych. Rozmowy indywidualne z uczniem. Współpraca z rodzicami. Konsultacje z pedagogiem szkolnym	- wszyscy nauczyciele - pedagog	
3.	Nauczyciele poszerzają kompetencje w pracy wychowawczej z uczniem.	Współpraca nauczycieli – wychowawców w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	Pogadanki, wymiana doświadczeń w zespołach nauczycieli wychowawców klas.	- wychowawcy - nauczyciele	
4.	Nauczyciele poznają przyczyny niepowodzeń szkolnych oraz występujących zaburzeń w zachowaniu uczniów.	Systematyczne podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z uczniem mającym trudności w nauce i zaburzenia w zachowaniu.	Samokształcenie nauczycieli. Studiowanie literatury.	- dyrektor - pedagog - nauczyciele - specjaliści	
5.	1. Nauczyciele poszerzają i doskonalą formy pracy z rodzicami 2. Nauczyciele posiadają i przekazują wiedzę o uzależnieniach i ich skutkach rodzicom.	Współpraca nauczycieli z rodzicami	Spotkania z rodzicami. Indywidualne rozmowy z wychowawcą, z pedagogiem, dyrekcją, spotkania ze specjalistami, wspólne organizowanie imprez.	- dyrekcja - pedagog - specjaliści - wychowawcy	

6.	<p>1. Nauczyciele dbają o prawidłowe relacje interpersonalne w kontakcie nauczyciel – uczeń oparte na życzliwości i porozumieniu. N</p> <p>2. mają wykształcone umiejętności komunikacyjne. M</p> <p>3. doskonłą metody pracy z uczniem. D</p>	Relacja nauczyciel – uczeń.	Godziny wychowawcze, indywidualna praca z uczniem.	- wszyscy nauczyciele - pedagog	
7.	Nauczyciel właściwie reaguje w sytuacjach zagrożenia zdrowia i bezpieczeństwa uczniów oraz innych pracowników szkoły	Zdrowie i bezpieczeństwo w szkole.	Szkoleniowa rada pedagogiczna, korzystanie z fachowej literatury, udział w kursach i szkoleniach.	- dyrekcja, - pedagog, - wszyscy nauczyciele	
		Znajomość prawa i sposobów interwencji w sytuacjach zagrożenia.	Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci przestępczością i demoralizacją, w szczególności: narkomanią,	- dyrekcja, - pedagog, - wszyscy nauczyciele	
		Zapobieganie agresji i przemocy w szkole oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczniom.	- apele wychowawcze i porządkowe - dyżury nauczycieli na przerwach - spotkania z policjantem	- dyrekcja, - wszyscy nauczyciele, - pedagog, - pracownicy szkoły	
8.	Nauczyciel pracuje na własny wizerunek.	Nauczyciel jest konsekwentny.	Przestrzeganie zasad ZWSO	- dyrekcja, - pedagog,	
		Nauczyciel rozwija umiejętność dobrej współpracy z rodzicami i pomaga w rozwiązywaniu problemów dziecka.	Spotkania indywidualne. Wspólne konsultacje z pedagogiem szkolnym.	- wszyscy nauczyciele	

9.	Nauczyciele znają rodzaje agresji, mechanizmy i przyczyny powstawania agresji. Nauczyciele wiedzą, jakie są prawne i moralne skutki agresji	Zdobycie wiedzy na temat agresji, mechanizmów i przyczyn jej powstawania oraz prawnych i moralnych skutków agresji.	Omówienie zagadnień na spotkaniach zespołu wychowawców.	- wychowawcy - nauczyciele - dyrekcja, - pedagog,	
10.	Nauczyciel poszerza i doskonali formy pracy w procesie wspomagania rozwoju ucznia.	Rozumienie istoty wychowania jako procesu wspierania ucznia w rozwoju. Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do możliwości ucznia, indywidualizacja nauczania. Respektowanie zaleceń zawartych w opiniach PPP i innych specjalistów.	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia - rady pedagogicznej - praca zespołów nauczycieli - indywidualne rozmowy z rodzicami i uczniami - opracowanie wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny dla wszystkich zajęć edukacyjnych prowadzonych w szkole - indywidualizacja nauczania - spotkania i konsultacje z pracownikami PPP oraz pedagogiem szkolnym 	- wychowawcy - pedagog - nauczyciele - dyrektor szkoły	

11.	Nauczyciele wychowawcy systematycznie kontrolują spełnianie obowiązku szkolnego przez swoich wychowanków.	– Wyeliminowanie zjawiska pojedynczych jak i notorycznych ucieczek z lekcji.	<ul style="list-style-type: none"> - analiza dokumentów szkolnych - zbieranie informacji od innych nauczycieli - praca indywidualna z uczniem we współpracy z rodzicami - systematyczny kontakt z rodzicami (kontakt telefoniczny, wizyta w domu ucznia, w przypadku braku kontaktu z rodzicem – powiadomienie dyrekcji i pedagoga szkolnego) - konsekwentne i systematyczne sprawdzanie obecności uczniów na każdej lekcji - wykazy uczniów, którzy opuścili 20 i więcej godzin bez usprawiedliwienia w miesiącu (do 15 każdego m-ca) - zebranie wzorów podpisów rodziców w dziennikach lekcyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - nauczyciele 	
-----	---	--	--	---	--

8. c. REALIZACJA ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH WŚRÓD RODZICÓW

Lp.	CEL OPERACYJNY	ZADANIA DO REALIZACJI	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	UWAGI
1.	Rodzice wzbogacają wiedzę na temat umiejętności wychowawczych, które stosują w procesie wychowania dzieci.	Systematyczna edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych w kontakcie ze swoimi dziećmi.	Spotkania klasowe i szkolne, konsultacje z wychowawcą, pedagogiem szkolnym, dyrekcją, spotkania z ekspertami np. z psychologiem.	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy - pedagoga - dyrekcja - zaproszeni eksperci 	

2.	Rodzice pogłębiają wiedzę na temat motywów sięgania młodzieży po środki uzależniające oraz konsekwencji ich stosowania i uczą się rozpoznawać, czy ich dziecko sięga po środki.	Pedagogizacja rodziców. Zmniejszenie liczby uczniów zagrożonych uzależnieniami. Obalenie szkodliwych mitów dotyczących uzależnień.	Konsultacje, spotkania indywidualne i grupowe z wychowawcą, pedagogiem, specjalistami, spotkania, prelekcje z funkcjonariuszami policji. Współpraca z rodzicami – informowanie rodziców o przypadkach palenia papierosów przez uczniów w szkole lub na terenie szkoły.	- wychowawcy - pedagog - prelekcja - specjaliści	wyc peda dyre
3.	Rodzice pogłębiają wiedzę z zakresu psychologii i pedagogiki.	Pedagogizacja rodziców.	Prelekcje pedagoga i psychologa z PPP.	- prelekcja - pedagog	dyre
4.	Rodzice utrzymują systematyczny kontakt ze szkołą i współdziałają w określaniu kierunku działań profilaktycznych.	Odpowiedzialność i aktywne uczestnictwo rodziców w życiu swoich dzieci. Współdziałanie przy rozwiązywaniu konfliktów klasowych i szkolnych. Wzmacnianie współpracy ze szkołą.	Zebrania szkolne, konsultacje, imprezy i uroczystości szkolne, lekcje otwarte. Organizowanie zebrań klasowych z udziałem rodziców, uczniów i wychowawcy. Rozmowy indywidualna z wychowawcą w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych.	- prelekcja - wychowawcy - pedagog	dyre wyc
5.	Rodzice umacniają i pogłębiają więź z dziećmi oraz poznają aktywne formy odpoczynku i rekreacji.	Wspólna organizacja i udział w uroczystościach szkolnych oraz klasowych. Wspólny czas wolny rodziców i dzieci.	Współdział rodziców w realizacji imprez szkolnych i wycieczek.	- wychowawcy klas	
6.	Rodzice znają system wsparcia i pomocy rodzinie.	Pomoc rodzinie.	Konsultacje z wychowawcami, pedagogiem, dyrekcją, wykaz instytucji wspomagających rodzinę.	- wychowawcy - pedagog - dyrekcja	

9. STRATEGIE I METODY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie w ciągu całego cyklu kształcenia (klasy I-VI Szkoły Podstawowej im. Króla Jana III Sobieskiego).

W realizacji programu można będzie oddziaływać poprzez następujące **strategie**:

- a) **strategie informacyjne (metody)** - dostarczają wiedzy na temat skutków zachowań ryzykownych:
- pogadanka
 - spotkanie ze specjalistami
 - prezentacja filmu pełnometrażowego, wideo
 - wycieczka tematyczna

- praca w oparciu o tekst przewodni (książkę)
- prezentacja teatralna
- prezentacja multimedialna

b) **strategie edukacyjne (metody)** - rozwijają kompetencje społeczne pozwalające poradzić sobie w sytuacjach trudnych:

- realizacja istniejących programów edukacyjnych, lub ich elementów („Spójrz inaczej”, „Siedem kroków”, „Razem lepiej”, „Antymanipulacja”)
- plakaty
- drama
- przedstawienia
- burza mózgów
- dyskusja
- symulacja różnych sytuacji życiowych np.: rozwiązywanie wyimaginowanego konfliktu
- technika uzupełniania zdań
- gry i zabawy dydaktyczne
- praca w małych grupach
- uroczystości szkolne
- metoda projektu

c) **strategie działań alternatywnych (metody)** - stwarzają możliwość podejmowania przez dzieci działań dających zadowolenie i służących zaspokojeniu potrzeb ważnych dla danego etapu rozwojowego. Umożliwiają podejmowanie nowej, społecznie akceptowanej i sprzyjającej rozwojowi aktywności:

- koła zainteresowań
- spotkania hobbystów
- wycieczki
- festyny
- zajęcia i zawody sportowe itp.

d) **strategie interwencyjne (metody)**

- interwencje w środowisku domowym ucznia
- interwencja w środowisku szkolnym ucznia
- interwencja w sytuacji kryzysu rozwojowego (prowadzona przez specjalistę - dyżury i interwencja psychologa PPP)

- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę na terenie szkoły)
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę)

10. EWALUACJA

Ewaluacja to systematyczne zbieranie informacji o przebiegu zaplanowanych zadań i strategii, właściwościach i wynikach programu.

Musi być przydatna, realna, systematyczna, obiektywna i dostarczać rzetelnych informacji. Przedmiotem ewaluacji jest program a nie ludzie.

Ewaluacja, czyli ocena skuteczności programu pozwala poznać mocne, jak i słabe strony programu.

Monitoring to bieżąca obserwacja, korekty i zapis tego, co się dzieje w ramach programu. Monitoring programu dokonywał będzie na bieżąco koordynator ds. szkolnego programu profilaktyki.

Informacje niezbędne do ewaluacji będą uzyskiwane poprzez:

- bezpośrednią rozmowę z uczniami, nauczycielami i rodzicami,
- wnikliwą obserwację uczniów w szkole i poza nią,
- spotkania wychowawców klasowych i nauczycieli,
- analizę dokumentacji szkolnej,
- informacje zwrotne,
- ankiety przeprowadzane wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- analizę wytworów uczniów,
- sprawozdania koordynatora ds. szkolnego programu profilaktyki.

Ewaluacja będzie przebiegała etapami. Ewaluacja działań profilaktycznych będzie odbywać się na posiedzeniach Rady Pedagogicznej dwa razy w ciągu roku szkolnego i na spotkaniach Zespołu Wychowawczego. Po roku funkcjonowania programu, ewaluacji poddawany zostanie jeden z obszarów, zaś po jego zakończeniu cały program. Wyniki zostaną opublikowane w postaci raportu.

Ewaluacja powinna zakończyć się sporządzeniem raportu zawierającego:

- wyniki z ewaluacji (czy zamierzone działania rzeczywiście miały miejsce, czy zaplanowane działania zostały zakończone, czy wprowadzono zmiany w programie),
- wnioski na przyszłość,
- zalecenia (dotyczące rodzaju i kierunku zmian).

ZAŁĄCZNIK NR 1

LISTA WAŻNYCH MIEJSC –

TU MOŻNA UZYSKAĆ POMOC

- „Pomarańczowa Linia” pomaga rodzicom, których dzieci piją pt. 14⁰⁰ – 18⁰⁰ tel. 271 – 19 – 51
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna tel. 271 – 19 – 51
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie tel. 277 – 78 – 00
- Straż Miejska tel. 271 – 80 – 52 tel. 986
- I Komisariat Policji tel. 271 – 84 – 37
- II Komisariat Policji tel. 271 – 30 – 21
- Komenda Miejska Policji tel. 277 – 92 – 00
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna tel. 271 – 19 – 51
- Zespół Interwencji Kryzysowej tel. 278 – 56 – 70
- Rodzinny Ośrodek Diagnostyczny – Konsultacyjny tel. 777 – 11 – 66
- Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży tel. 272 – 21 – 02

ZAŁĄCZNIK NR 2

POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Uczeń pod wpływem alkoholu lub narkotyków

W przypadku gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o fakcie dyrekcję szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
 - W przypadku odmowy ze strony rodziców /opiekunów, o pozostaniu ucznia w szkole, czy też przewiezieniu ucznia do placówki służby zdrowia, bądź też przekazania go do

dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.

- W przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu - jeżeli rodzice odmawiają przyjazdu, a uczeń jest agresywny wobec kolegów, nauczycieli, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych - szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę Policji.
- W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5 ‰ alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³) Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwieli, lub w przypadku jej braku, do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24. godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów (oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat).

5. Jeżeli zdarzenia, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, powtarzają się, świadczą to o jego demoralizacji. Nakłada to na szkołę obowiązek powiadomienia Policji (koordynatora ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego o tej szczególnej sytuacji.

Substancja przypominająca wyglądem narkotyk na terenie szkoły

W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrekcję szkoły i wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni

(we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji!

2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrekcję szkoły.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać substancji, ani pokazać zawartości teczki, szkoła wzywa Policję, która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znaną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
6. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim jej zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

Postępowanie wobec sprawcy czynu karalnego /przestępstwa

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Postępowanie nauczyciela/wychowawcy wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

Nauczyciel/wychowawca będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, ew. karetki pogotowia w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy sprawa jest poważna i niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję - **tel. 997 lub 112.**

Organizacja pomocy medycznej w nagłych wypadkach (z narażeniem zdrowia i życia)

1. Ocena sytuacji
2. Udzielenie pierwszej pomocy
3. Wezwanie fachowej pomocy (pielęgniarka, lekarz, policja)
4. Powiadomienie dyrekcji
5. Zawiadomienie rodziców, prawnych opiekunów (dyrekcja, nauczyciel)

Autodestrukcja, zachowania zagrażające życiu i zdrowiu

Podejmowanie działań adekwatnych do sytuacji:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa (w miarę możliwości do czasu przybycia pomocy)
2. Wezwanie pomocy (pielęgniarka, straż pożarna, wychowawca itp.)
3. Zawiadomienie dyrekcji
4. Powiadomienie rodziców
5. Rozmowa ucznia z pedagogiem.

Zachowania agresywne

1. Przerwanie konfliktu – rozdzielenie stron.
2. Zawiadomienie wychowawcy.
3. Odnotowanie w dokumentacji (dziennik, zeszyt klasowy)

4. Rozmowa wychowawcy z osobami będącymi w konflikcie – uświadomienie zagrożeń.
5. W sytuacjach szczególnych i powtarzających się zachowaniach konsultacja z pedagogiem, rozmowa wychowawcy/ pedagoga z rodzicami.

Wulgaryzmy

1. Upomnienie słowne, rozmowa uświadamiająca.
2. Powiadomienie wychowawcy.
3. Adnotacja w zeszycie uwag.
4. Pisemne lub ustne powiadomienie rodziców (w przypadku powtarzających się sytuacji)
5. Obniżenie oceny z zachowania zgodnie z Zasadami Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania.

Wagary

1. Zawiadomienie rodziców/prawnych opiekunów przez wychowawcę
2. Rozmowa z uczniem w celu ustalenia przyczyn wagarów (wychowawca)
3. Udzielenie pomocy wynikającej z potrzeb ucznia (wychowawca)
4. Uświadomienie uczniowi konsekwencji wagarów
5. Poruszenie problemu wagarów na lekcjach wychowawczych
6. Włączenie ucznia do długofalowej pomocy.
7. Obniżenie oceny z zachowania zgodnie z Zasadami Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania.

Wandalizm

1. Zawiadomienie dyrekcji / wychowawcy
2. Powiadomienie rodziców / prawnych opiekunów
3. Odnotowanie w dokumentacji (zeszyt uwag)
4. Obciążenie kosztami wyrządzonej szkody rodziców / prawnych opiekunów
5. Udzielenie nagany ustnej uczniowi przez wychowawcę lub dyrekcję
6. Poruszenie problemu na lekcjach wychowawczych
7. Rozmowa indywidualna ucznia z pedagogiem szkolnym
8. W przypadku powtórzenia się sytuacji zawiadomienie policji.

Kradzież

1. Zawiadomienie dyrekcji
2. Sprowadzenie rodziców / prawnych opiekunów
3. Po rozmowie z rodzicami ucznia dyrekcja podejmuje decyzję o powiadomieniu policji
4. Odnotowanie w dokumentacji szkoły
5. Ponoszenie przez rodziców odpowiedzialności materialnej wynikłej z kradzieży
6. Rozmowa uświadamiająca z uczniem w obecności rodziców, dyrektora, policji
7. Baczna obserwacja ucznia przez wszystkich pracowników szkoły

Nikotynizm

1. Powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga i dyrekcji
2. Powiadomienie rodziców / prawnych opiekunów przez wychowawcę lub pedagoga szkoły
3. Odnotowanie w zeszycie uwag
4. Uświadomienie uczniowi w obecności rodziców o zagrożeniach wynikających z palenia papierosów
5. Baczne obserwowanie ucznia przez wychowawcę i pedagoga szkolnego oraz pozostałych pracowników

Patologia w rodzinie

1. Uważna i dyskretna obserwacja dziecka
2. Uaktywnienie kontaktów z rodzicami (opiekunami) dziecka w celu rozpoznania sytuacji
3. Zorganizowanie spotkania dziecka z pedagogiem szkolnym
4. Zorganizowanie wsparcia psychofizycznego ze strony szkoły (dożywianie, pomoc psychologa)
5. W skrajnych przypadkach (pobicie, molestowanie itp.) powiadomienie dyrekcji i policji.

Zabrze 03.09.2007 r.